

Raaphorstlaan 4, hooischuur

Adres	Raaphorstlaan 4
Postcode	2245 BE
Kadastraal nummer	
Naam	Beerestein
Beschermd gezicht	Ja
Aantal onderdelen behorend tot het beschermde monument	2
Benoeming onderdelen complex	Schuur (hooihuis); hoofdgebouw met karnmolenhuis is rijksmonument (monumentnummer 38388)
Oorspronkelijke functie	Agrarisch
Datering/Bouwjaar	1849

Omvang bescherming

De bescherming betreft de achter het hoofdgebouw gelegen HOOISCHUUR. Het hoofdgebouw is beschermd rijksmonument (monumentnummer 38388).

Inleiding

De langhuisboerderij Beerestein stamt volgens het gevelsteentje met de initialen G.S. (verwijzend naar jonkheer Gustaaf Steengracht) en het jaartal 1849 uit het midden van de 19de eeuw. In dezelfde tijd zijn ook de Achterlaanhoeve op Raaphorstlaan 1 en Vrijland op Raaphorstlaan 28 vernieuwd. Bij al deze boerderijen is het voorhuis hoger opgetrokken dan het stalgedeelte en ontbreekt de ingang in de voorgevel. Ook hebben ze gemeen dat de linkerzijgevel van het voorhuis vrijwel geheel blind is (bij Raaphorstlaan 4 op de kelderramen na het geval). Bovendien hebben ze een achtkantig, stenen karnhuis, gedekt met een achtzijdig, met pannen gedekt puntdak. De boerderij is in bezit van Stichting Duivenvoorde, die kasteel Duivenvoorde beheert. In het midden van de 19de eeuw liet de toenmalige eigenaar van Duivenvoorde al zijn pachtboerderijen moderniseren op basis van dit standaardontwerp. Ook de houten, open hooischuren, die dwars op de nokrichting en direct achter de boerderijen op zeer korte afstand van de achtergevel (circa 4 meter) staan, maken onderdeel uit van deze ontwikkeling. Niet alleen de Achterlaanhoeve en Vrijland hebben tot op de dag van vandaag deze schuren, maar ook de pachtboerderij op Raaphorstlaan 3, Lanenberg, die uit een andere tijd stamt, heeft deze karakteristieke, 'Duivenvoordse' open schuur direct achter de stal van de boerderij. De schuur van de Achterlaanhoeve is als rijksmonument beschermd. Het zijn allemaal schuren op een rechthoekig grondvlak met een houten ankerbalkconstructie, die uit het midden van de 19de eeuw stammen en

waarvan de gebinten rusten op bakstenen poeren, afgesloten met natuurstenen dekstenen en voorzien zijn van een met rode oud-Hollandse pannen gedekte kap. De boerderij is sinds 1974 een beschermd rijksmonument. Conform het toenmalige beleid bestaat de beschrijving, die slechts aanduidend bedoeld was en niet beschrijvend, slechts uit een korte tekst: "Het pand ontleent zijn monumentale waarde uitsluitend aan de boerderij "Beresteinhoeve" 1848, oude topgevel, langhuistype. Opzij de karnmolen. Bouwwerk van belang uit oogpunt van oudheidkundige en volkskundige waarde."

De boerderij maakt onderdeel uit van een zeer hoog gewaardeerd boerderijenlint, dat tussen de Rijksstraatweg en de Veenwatering ligt. Binnen dit lint bevinden zich vele van rijkswege beschermde boerderijen, die geadresseerd zijn aan Zijdeweg, Persijnlaan, Laan van Pluymestein, Het Kerkehout, Raaphorstlaan, Papeweg, Raaphorst (op De Horsten) en de Rijksstraatweg. Een groot aantal daarvan behoort of behoorde tot buitenplaatsen/landgoederen, zoals kasteel Duivenvoorde, De Horsten en Zuidwijk. De cultuurhistorische en landschappelijke waarde van dit boerderijenlint wordt in alle beleidsregels als zeer hoog bestempeld en het behoud van het lint en het versterken van de kwaliteiten ervan is het uitgangspunt bij nieuwe ontwikkelingen. Het complex ligt in de Duivenvoordse – en Veenzijdse polder en maakt onderdeel uit van het boerderijenlint tussen de Rijksstraatweg en de Veenwatering. Het ligt binnen de contouren van het Belvederegebied Duin, Horst en Weide en de beschermde landgoederenzone van Wassenaar-Voorschoten en Leidschendam-Voorburg (zie hierna). Het complex is via een insteekweg vanaf de Raaphorstlaan te bereiken en ligt in het, op de historische boerderijen na, open weidelandschap van de polder en markeert in samenhang met de overige boerderijen de overgang van strandwal naar strandvlakte. De hooischaar staat haaks ten opzichte van de noklijn van de boerderij en staat direct achter de boerderij, op slechts circa 4 meter afstand van de achtergevel. Een zo kort mogelijke afstand van het hooi tot de koeien in de stal is traditioneel de reden dat hooischuren en -bergen direct achter en zo dicht mogelijk bij de stal staan. Rechts van de boerderij bevond zich tot 2010 een stenen stalgebouw, dat eveneens in het GIP was opgenomen. Ook alle overige opstallen en een aanbouw van de hooischaar aan de polderzijde zijn geamoveerd.

Stedenbouwkundige en landschappelijke aspecten

Het complex is via een insteekweg vanaf de Raaphorstlaan te bereiken. De hooischaar ligt direct achter de achtergevel van het hoofdgebouw en haaks met de nok op de stal.

Architectonische beschrijving¹

De hooischaar is vanuit een rechthoekig grondvlak in een houten ankerbalkconstructie opgebouwd. De gebintstijlen rusten op bakstenen poeren, afgesloten met gefrijnde natuurstenen dekstenen. Het zadeldak is met rode, oud-Hollandse pannen gedekt. De schuur is aan de polderzijde dichtgezet met houten delen en aan de kopse zuidzijde met betonsteen en gepotdekselde delen. De vloer is deels met klinkers verhard.

Waardstelling

De hooischaar is vanwege de cultuurhistorische -, architectuurhistorische- en ensemblewaarde van algemeen belang voor de gemeente Wassenaar

- als onderdeel van het historische en cultuurhistorisch en landschappelijk gezien zeer waardevolle boerderijenlint 'Raaphorstlaan';
- als onderdeel van, als uitdrukking van en als herinnering aan de ontwikkelingsgeschiedenis van Wassenaar en de agrarische geschiedenis in het bijzonder;

¹ Deze beschrijving is geen uitputtende beschrijving maar een beknopte schets van de belangrijkste aspecten ten aanzien van hoofdvorm, materialen en detaillering.

Redengevende beschrijving gemeentelijk monument

- als onderdeel van en als herinnering aan de ontwikkelingsgeschiedenis van kasteel Duivenvoorde;
- vanwege de cultuur- en architectuurhistorische relatie met de nabijgelegen boerderijen Raaphorstlaan 1 en 28, die in dezelfde periode naar eenzelfde ontwerp en in opdracht van dezelfde opdrachtgever tot stand zijn gekomen;
- vanwege de typerende vormgeving en materiaalgebruik van de hooischuur, die sterk overeenkomt met de overige hooischuren van Duivenvoorde, die daarom als 'Duivenvoordse schuren' betiteld mogen worden;
- vanwege de herkenbaarheid van de functie van de schuur mede in relatie tot de positionering op korte afstand van de stal van het hoofdgebouw en derhalve vanwege de gebruiksgeschiedenis en herkenbare typologie en ruimtelijk-functionele relatie met het hoofdgebouw;
- vanwege de typerende situering van de schuur, mede in relatie tot de overeenkomstige situering bij de boerderijen Raaphorstlaan 1 en 28 uit dezelfde bouwtijd en Raaphorstlaan 3 van oudere datum;
- als gaaf en herkenbaar bewaard gebleven voorbeeld van 'Duivenvoordse' schuur met hoogwaardig materiaalgebruik, zoals de natuurstenen dekstenen van de poeren;
- vanwege de ouderdom en bouwhistorische waarde van onderdelen van het pand en de afleesbaarheid daarvan;
- vanwege de beeldondersteunende – en silhouet-waarde binnen het agrarische lint;
- vanwege de hoge ensemblewaarde met het van rijksweg beschermde hoofdgebouw en van het complex als geheel binnen het van rijksweg beschermde dorpsgezicht 'landgoederenzone van Wassenaar, Voorschoten en Leidschendam-Voorburg' en in samenhang met de nabijgelegen, deels van rijksweg beschermde boerderijen; alsmede vanwege de ensemblewaarde met het van rijksweg beschermde hoofdgebouw.

Bijlagen

Foto's situatie 14 juli 2011; afbeelding Google Earth 2008 en 2010; foto's uit 1966; kadastrale kaart.

Literatuur/bronnen

Gemeentearchief/bouwdossiers; bezoek ter plaatse 14 juli 2011;
Lit, R. van en C. Scheffer, 'Boerenerfgoed, het boerderijenboek van Voorschoten en Wassenaar, TasT, Hollandsche Rading, 2006.

Disclaimer

Deze redengevende omschrijving is door een onafhankelijke adviseur in architectuurhistorie, mevr. drs. M.J.C. Laméris van TasT, projecten voor tastbaar erfgoed, opgesteld. Aan deze omschrijving kunnen geen rechten worden ontleend. Het al dan niet opvolgen van de adviezen/toepassen van de omschrijving en op welke wijze valt geheel onder verantwoordelijkheid van de opdrachtgever c.q. degene die de adviezen opvolgt/de omschrijving gebruikt. Eventuele directe of indirecte gevolgen zijn op geen enkele wijze toerekenbaar aan de adviseur en/of TasT.